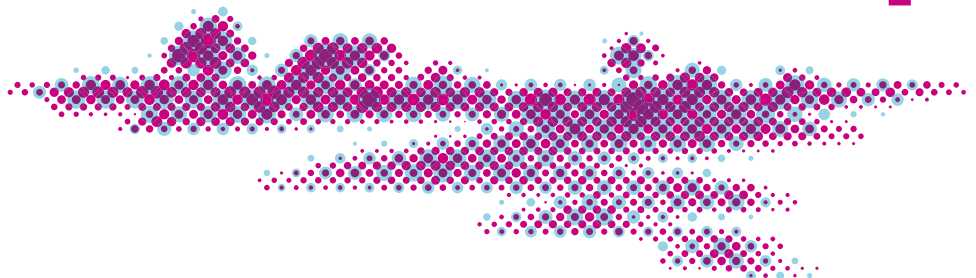

Borger – Flessenhals in het Voorste Diep

FOTO: HANS DEKKER

Het Drentse Landschap

WANDELROUTE 6,5 KM

Deze route brengt je naar een van de nieuwste stukjes Drentse natuur. Begin 2021 kon Het Drentse Landschap in de Flessenhals tussen Borger en Ees de reconstructie van het beekdal voor het Voorste Diep afronden. Deze wandeling laat je genieten van nieuwe natuur in een eeuwenoud esdorpenlandschap.

Informatie over de wandelroute

Startpunt

Parkeerplaats S.V. Borger, De Drift 6, 9531 TK Borger (Vanuit centrum Borger richting Buinen, over brug RA en opnieuw RA. De sportvelden liggen voorbij camping Hunzedal.) [Routebeschrijving](#).

Lengte route 6,5 km

GPS-startpunt

52°55'08.2"N 6°48'19.4"E

Begaanbaarheid paden

Goed begaanbaar in alle jaargetijden.

Honden

Honden toegestaan mits aangelijnd.

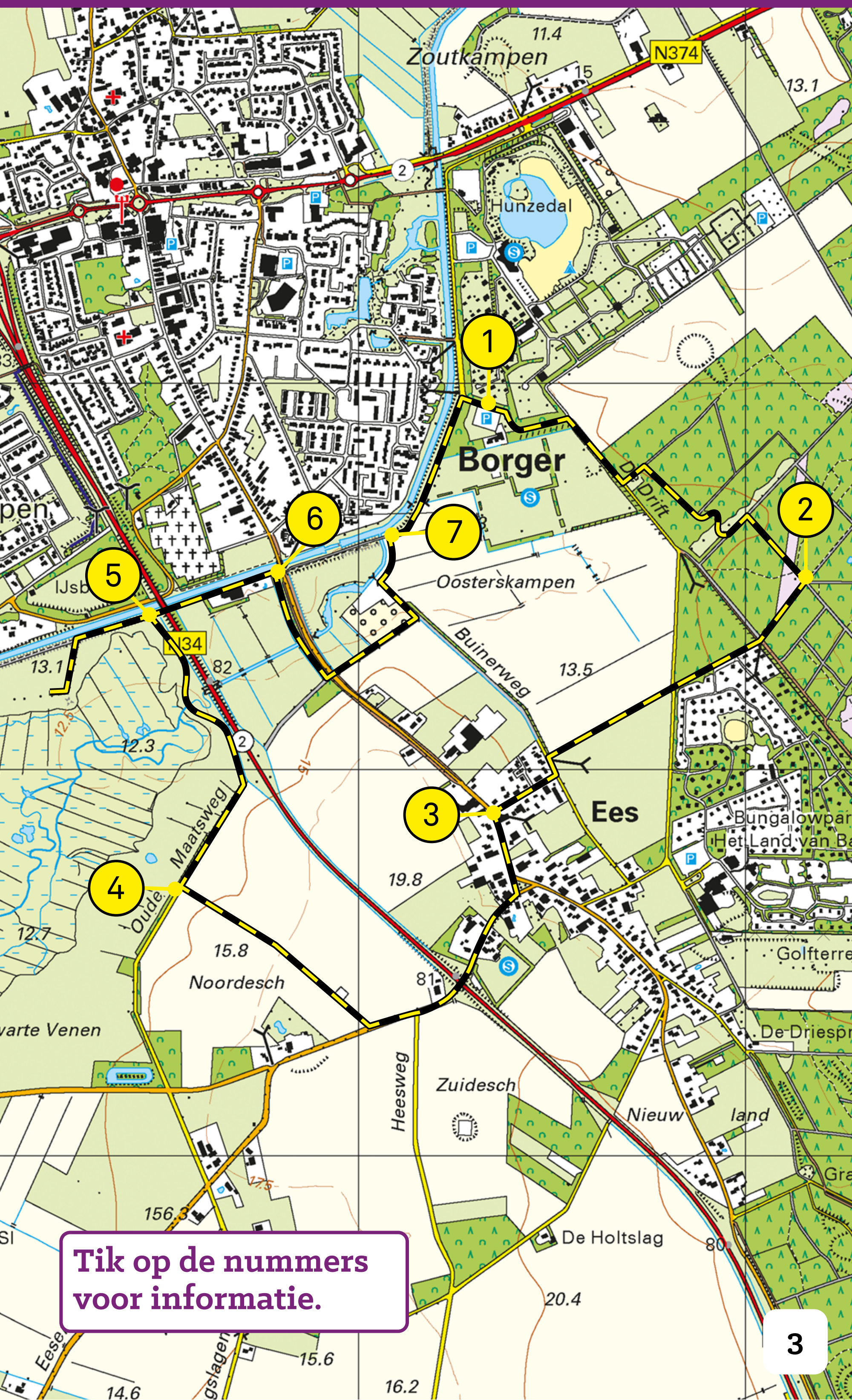
Afkortingen

LA linksaf, RA rechtsaf, RD rechtdoor, KP knooppunt

Over deze route is een artikel verschenen in Kwartaalblad 112 van Het Drentse Landschap (december 2021).

-
- Deze pdf werkt het beste in Acrobat Reader of iBooks.
 - Printen: maak gebruik van de mogelijkheden van uw eigen printer. [Zie tips](#).

🚶 Borger-Flessenhals in het Voorste Diep

Tik op de nummers
voor informatie.

Inleiding

Meer dan honderdduizend jaar geleden vond in dit gebied een gebeurtenis plaats die tot op de dag van vandaag bepalend is geweest voor het landschap nu. De Saale-ijstijd had toen net de Hondsrug gevormd. Toen zich aan het eind van de ijstijd zoveel smeltwater aan de westkant verzameld had, brak het water door de Hondsrug en ontstond een diep doorbraakdal ten zuiden en oosten van het huidige Borger.

Het dal werd later het domein van het Voorste Diep dat een eind verderop bij Gasselternijveen samen met het Achterste Diep de Hunze wordt. In de jaren twintig van de vorige eeuw werd door het beekdal het Kanaal Buinen-Schoonoord gegraven en daarmee verdween het Oude Diep ter plekke.

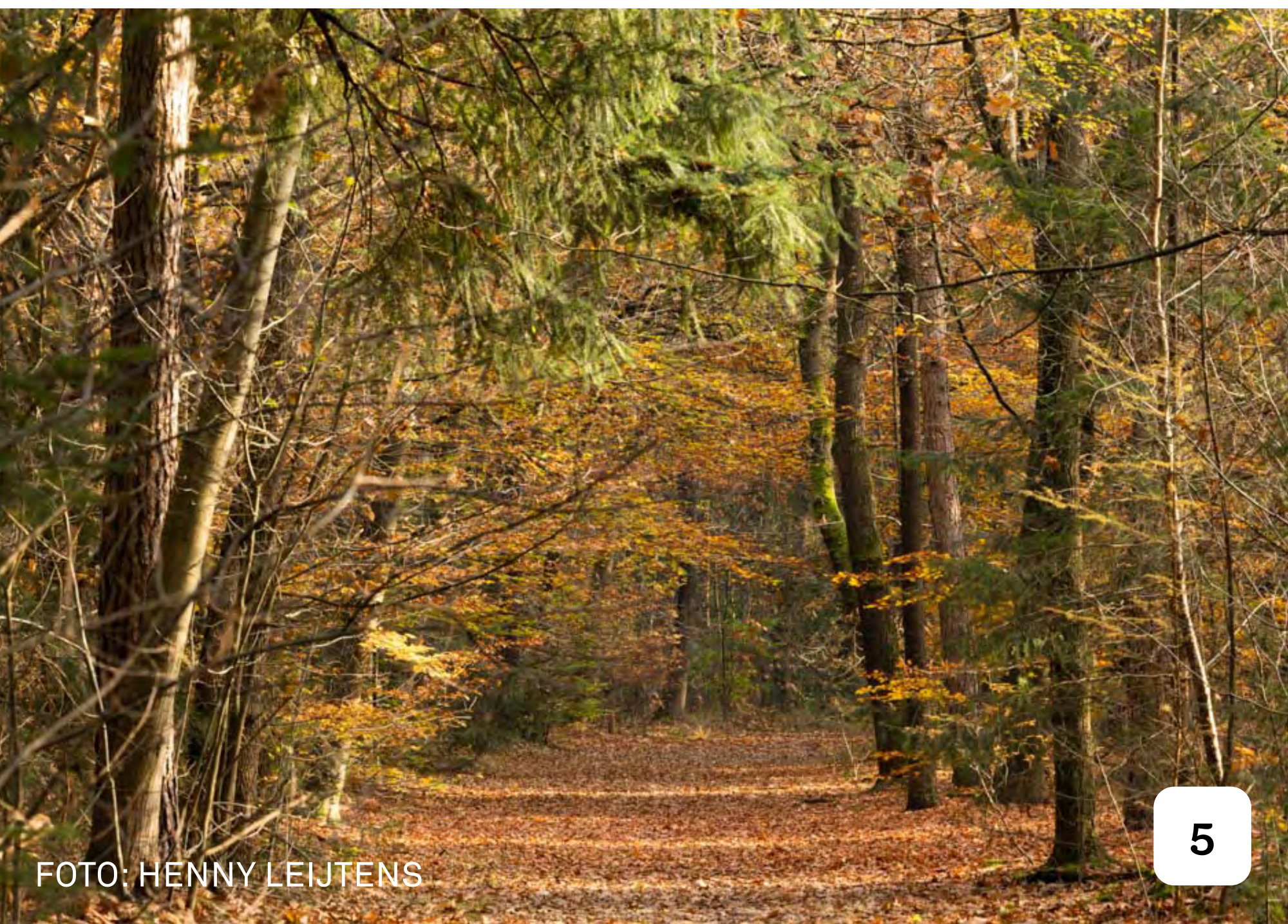
Vroeger was het Voorste Diep door het relatief grote verval tussen het Drents Plateau en het Hunzedal de snelst stromende beek van Drenthe. In combinatie met het nauwe doorbraakdal kon het water hier in korte tijd flink worden opgestuwd, zoals de naam Flessenhals al verradt.

1 **Buinerveld**

kaart

- Vanaf parkeerplaats richting bord S.V. Borger en daarna klinkerweg volgen.
- Voorbij begin bos paadje LA ri KP 17. Op driesprong RA.
- Pad steeds RD volgen, ook bij open plek RD.
- Einde pad LA. Daarna eerste weg RA.

Het eerste gedeelte van deze route loop je door de Staatsbossen die vlak voor en na de Tweede Wereldoorlog op het Buinerveld in opdracht van Staatsbosbeheer werden aangelegd. Dit was het veld dat de boeren van Buinen gebruikten voor hun grote schaapskudde. De boeren van Ees, het dorp waar je straks door komt, brachten hun schapen naar het veld ten zuiden van het dorp.

In zeventig jaar tijd heeft het bos zich van een eentonig productiebos ontwikkeld tot een gevarieerd natuurlijk bos waar tal van soorten bomen en struiken groeien en waar je bomen van verschillende leeftijden ziet. De open stroken door het bos laat Staatsbosbeheer onder andere door geiten begrazen.

2 Gletsjerkuil

kaart

- Op kruising RA pad met naastliggend fietspad.
- Kruising (kp10) met fietspad RD (richting KP 34). Volgende kruising ook RD.
- Einde weg LA, Buinerweg. Direct daarna RA.

FOTO: ALLE OLDENBEUING

Als je bij [2] niet meteen rechtsaf gaat, maar een paar honderd meter rechtdoor loopt, krijg je links van het pad een heideveldje met een zogeheten gletsjerkuil, een bijzonder relict uit

de Weichsel-ijstijd. Dit is een van de vele zogeheten pingoruïnes op het voormalige Buinerveld die min of meer langs de rand van het beekdal van het Voorste diep liggen. In de Weichsel-ijstijd waren de pingo's enorme ijsbergen die enkele tientallen meters boven de bevroren toendra uitstaken. Toen ze gesmolten waren, bleef er een diepe kuil achter. Meestal werd zo'n pingoruïne een vennetje. Waar de bodem echter uit grof zand bestond, kon er geen water in blijven staan en bleef er zoals hier een grote gletsjerkuil achter.

3 Ees

kaart

- **Einde Buinerweg doorgaande weg LA.**
- **In bocht bij brinkje RD en RA richting Westdorp.**
- **Na viaduct onder N34 weg 250 m volgen en klinkerweggetje RA nemen langs gasstation.**

Het brinkje midden in het dorp Ees ziet er niet uit als een monumentale brink zoals de meeste andere Drentse dorpen kennen. Dit brinkje is ruim een halve eeuw geleden aangelegd. Toen de gemeente de grond daarvoor kocht van de boeren er omheen, moest men beloven dat er geen hoge bomen zouden komen. De burens wilden hun uitzicht behouden.

Ter hoogte van het brinkje staat op het adres

FOTO: HANS DEKKER

Dorpsstraat 11 een eindje van de weg de oudste boerderij van het dorp. Het gebouw heeft deels een vakwerkgevel uit de zeventiende eeuw. Zulke gevels hadden tussen de constructiebalken oorspronkelijk vakken die met takken en leem waren gevuld. Vanaf de achttiende eeuw werden deze vakken opgevuld met baksteen. Niet in één keer, als de boer weer een partijtje baksteen op de kop wist te tikken, vulde hij het volgende vak in de gevel.

4 Mandelanden

kaart

- **Einde weg RA.**
- **Bij einde weggetje schelpenpaadje LA langs N34.**

Via de Noordesch van Ees zijn we afgedaald naar de oude beekdalrand van het Voorste diep. Links liggen de Mandelanden die zich

van het dorp Westdorp tot hier bij de N34 uitstrekken. In 2013 wisten waterschap Hunze en Aa's en Het Drentse Landschap hier het Voorste Diep letterlijk weer op de kaart te krijgen. Langs het diep lagen vroeger de Mandelanden, de gemeenschappelijke groenlanden van de boeren van Westdorp. (Het woord 'mande' in de naam betekent dan ook 'gemeenschappelijk', vgl. het woord 'mandelig'.)

FOTO: HENNY LEIJTENS

Het graven van het Kanaal Buinen-Schoonoord, ontginningen en ruilverkavelingen hadden het oorspronkelijke beekdal doen verdwijnen. Het project heeft de oorspronkelijke beekloop van het Voorste Diep teruggebracht in de Mandelanden. Bij de reconstructie van het 120 hectare grote gebied is in het laaggelegen centrale deel van het gebied de bouwvoor afgegraven en naar de randen gebracht.

Links van het schelpenpaadje kom je langs

een knijpstuw die ervoor zorgt dat het water gereguleerd de Mandelanden kan verlaten. Vissen kunnen het stuwte moeiteloos passeren. Rechts van het pad moet het Voorste Diep zich in flink wat extra bochten wringen om op het waterpeil verderop te komen.

5 Uitkijkpunt

kaart

- Einde paadje LA 200 m naar uitkijkpunt over Mandelanden (links van de weg).
- Daarna teruglopen en onder viaduct door.

Vanaf de kijkheuvel kun je prachtig zien hoe de natuur zich in tien jaar tijd over de Mandelanden ontfermd heeft. Het kwelwater dat hier rijkelijk naar het oppervlakte stroomt, zorgt

ervoor dat zich hier in snel tempo fraaie schraallanden konden ontwikkelen met bijzondere soorten als grote boterbloem, veldrus en rietorchis. De grootste zorg van Het Drentse Landschap als beheerder van de Mandelanden is de snelheid waarmee

ook de wilgen en elzen zich in het gebied ontwikkelen. Als er niet wordt ingegrepen, zouden de Mandelanden één groot moerasbos worden. Met speciale apparatuur wordt daar-

GROTE BOTERBLOEM FOTO: GEERT DE VRIES

om regelmatig de opslag van bomen en struiken in het gebied weggehaald. Ook is bij de inrichting rekening gehouden met de betekenis van het gebied voor de aanwonenden.

- 6 Project Flessenhals** kaart
- **Vóór doorgaande weg steenslagpaadje RA.**
 - **Einde paadje LA en doorgaande weg oversteken naar zandweg.**
 - **Op driesprong LA. Graspad volgen naar betonbruggetje met blauwe leuning.**

Halverwege het paadje en verderop op het graspad zie je dat delen van de oude loop van het Voorste Diep weer zijn uitgegraven. In 2020 konden Hunze en Aa's en Het Drentse Landschap hier in de Flessenhals met het volgende project aan de slag. Het Drentse Landschap had een deel van het sportveldencomplex, waar je de wandeling gestart bent, van de gemeente Borger-Odoorn kunnen

FOTO: HENNY LEIJTENS

verwerven om een natuurlijke beekdalrand te kunnen realiseren. Dankzij de keiendrempels in de meanderende beek kunnen vissen stroomopwaarts zwemmen om te paaien. De meeste sloten in het gebied zijn gedempt en het beekpeil kon een stuk omhoog waardoor in het beekdal moerassige laagtes ontstaan waar veel extra water kan worden opgeslagen. Vanaf de beekdalflanken zijn de oude houtwallen teruggebracht.

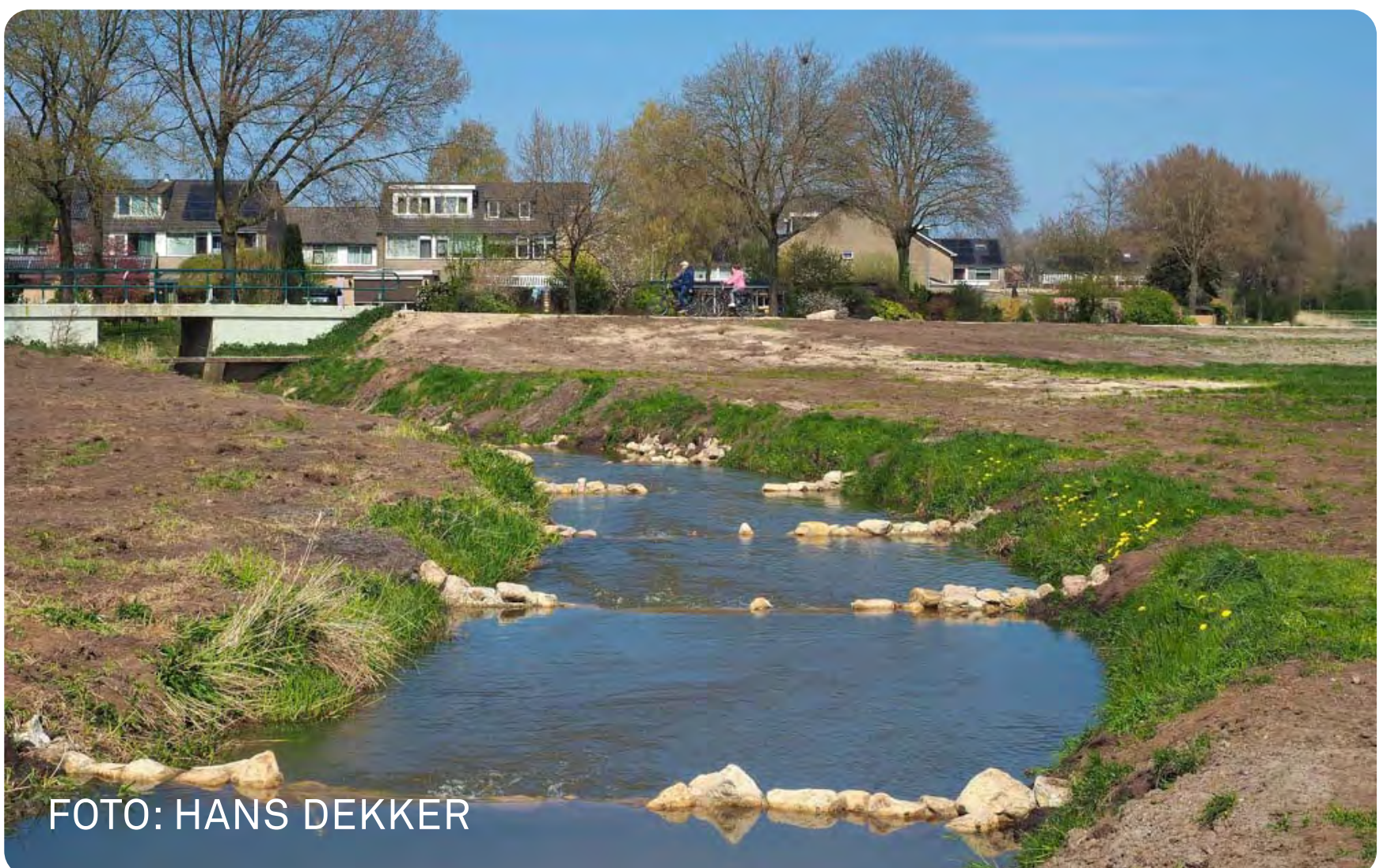

FOTO: HANS DEKKER

7 Hoogteverschillen Flessenhals

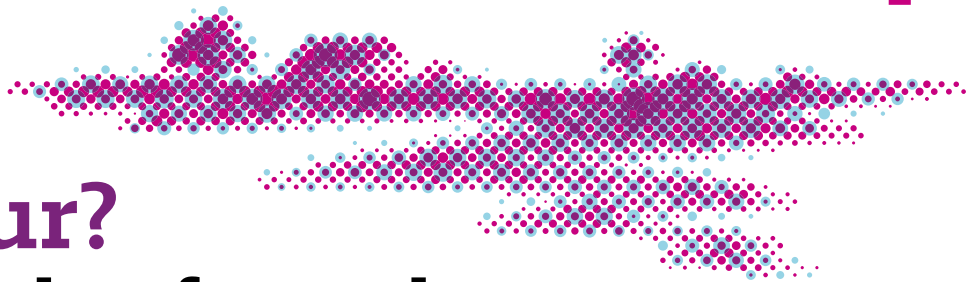
- Einde graspad op fietspad RA.
- Bij klinkerweg RA terug naar startpunt.

Het snelstromende Voorste Diep perste zich vroeger in de Flessenhals door een relatief smal beekdal waardoor het water bij hevige regenval snel kon stijgen. Hoe groot de hoogteverschillen in de beek zijn, zie je nog steeds goed bij het kanaal. Daar valt het water over de sluisdeur zo'n drie meter naar beneden. Nog niet zo lang geleden kwamen er af en toe precaire situaties aan de overkant van het kanaal voor in de nieuwbouwwijk van Borger die de gemeente in de jaren zeventig in het beekdal heeft gebouwd. Dankzij de projecten in de Mandelanden en de Flessenhals kunnen hier nu honderdduizenden kubieke meters water tijdelijk worden opgeslagen. Met de knijpstuw waar je eerder langs bent gekomen, kan de waterhoogte in de Mandelanden nauwkeurig worden geregeld.

Het Drentse Landschap

Logeren in de natuur?

Het Drentse Landschap heeft prachtige vakantieaccommodaties beschikbaar voor liefhebbers van rust en ruimte. Een paar dagen er even helemaal tussenuit! Je verblijft midden in de natuur in een huis dat van alle gemakken voorzien is...

Je kunt de accommodaties van Het Drentse Landschap rechtstreeks boeken via

www.Buitenlevenvakanties.nl

Stichting Het Drentse Landschap

Bel tijdens kantooruren (0592) 313 552

www.drentslandschap.nl

Volg ons op:

Teksten: Bertus Boivin, Melle Buruma

Coördinatie: Hanna Schipper

Topografie: BRT Achtergrondkaart © Kadaster/
OpenStreetMap (CC BY 4.0).

Vormgeving: Smartmobiletour.nl